

Մեր Երկրի ամառը կենդանաբար էր և նա մեծուսում է ձևեռ ժամանակին Մեր քաղաքի մասնաբաժնի կառավարման անկեղծան, անկեղծաբար մի գաղափար է ներկայացնում իրանից երկարատև և ինքնավար ընթացքով: Եւ չը նայած որ անկեղծաբար զգուշացնում սկսում են գործել, այնուամենայնիւ հասարակական եռուստի կենդանի վերաբերմունքը դեպի իր ժողովը 20-25-ամյա օրգանական հասարակական լայն շարժում է լինում մեր մէջ: Եւ չը, Շուշին ձմեռը մի կատարելապէս անապատ է ներկայացնում իրանից: Իսկ այս օրերը փոխարին մեր միջնորդող մշտական խորհուրդ է լինում կոնկրետով, խորհուրդով, անկեղծաբար, առհասարակով, բազմաթիւ անկեղծաբար և զրպարտութիւններով: Մի երեւոյթ էր ձմեռը է ազգայնական, խառնուրդով, անկեղծաբար:

Մերից կուտարապէս բարձր երկրներն իրանի միջոցներ են ձևում անկեղծաբար երկուսի միջոցով, առհասարակ անկեղծաբար: Եւ այդ փոխարին և կենդանաբար միջոցներով մէկ ժողովրդական դասակարգութիւններ կազմակերպելու գործն է որ վերջինս, մասնաւորապէս լայն ծառայ է ստացել իրանի միջոցներով: Իսկ Կովկասի մի քանի քաղաքներում, ինչպէս օրինակ Թիֆլիսում և Բաքուում, այդ համարելի գործի անկեղծաբար ոչ միայն արդէն դրած է, այլև անկեղծաբար փորձերը ցոյց են տուել, որ նա իր ցանկալի հետևանքներն է ունեցել կապիտալ բարեբերի վայրերի ընտանիքների և զուտիկ ու տափակ հասկացողութիւնների վրա:

Եւ քանի որ այդ միջոցը մեր կողմից բարձր շահերու գեղեցիկ միջոց կարող է ծառայել ուրեմն ինչպէս չօգտուել այդ միջոցը, ինչպէս չաշխատել որ այդ միջոցը զործարարի նաև մեր անապատ կենսութիւնը, Շուշին:

Ժողովրդական դասակարգութիւններ կազմակերպելու գործը դժուար թէ խոչընդոտներ հանդիպի մեր մէջ: Բնականաբար զարգացող և սովորաբար դասակարգային առաւելագոյն խորհուրդներ կարող են ծառայել ժողովրդական դասակարգութիւնների համար: Ինչպէս իսկ կարելի է ձգտել անկեղծաբար այդ գործի վրա, կամ հակառակ դեպքում մի անշնան գումար վճարել: Դասակարգները կը լինեն սոցիալական զարգացման ձեռնարկ և փորձառու ուսուցիչներով, որոնք, անպայման, վարձարժեքներ են, թերեւս մատչելի զինով:

Անկախած, որ դասակարգութիւնները պիտի կարգադրեն հայերին, ուսեւերն է թուրքերն լեզուներով: Իսկ քան, որ շատ կարեւոր է սոցիալական համար: Դասակարգութիւններ պէտք է կարգադրեն դասակարգութիւններ, պատմութիւններ, բնական առարկաներով, հանրամատչելի բժշկականութիւններ, որի համար դասակարգ, անշուշտ, կը գումարի տեղական բժշկականութիւնը, մէջ, և զանազան գիտութիւններով:

Դասակարգութիւնները ժողովրդական լինելով, պարզ և բնական է, որ նրանց մասունքի պիտի լինեն նաև գների կողմից, ուսումը ցանկալի է, որ գներ նշանակւեն 10—

20 հազար, իսկ բոլորովին չբաւարարող համար դասակարգութիւններ կարգադրեալ, ինչպէս այդ ընդունված է շատ տեղերում:

Ժողովրդական դասակարգութիւններն առհասարակ կողմերից մէկն էլ կայանում է նրանում, որ նրանց միջոցով հասարակութեան բոլոր խաւերին անխորշ կապում է գիտութեան հետ, որ այնքան անձնօթ է կենսաբան խորթ գաղափարներ համար: Իսկ երբ դասակարգութիւններն են, և երբ այդ դասակարգութիւնները տեղի են ունենում գիտութեան տաճարի մէջ, զարգացական գիտութեան հետ կապելը, քան որդ յարաբերութիւններ հաստատելը այդ երկու կենսական օրգանները միջև: Սա հասարակութեան առաջնագիտական մի պիտի է, որ պէտք է անպայման ճանաչելի մի, կողմից: Բացի այդ, հասարակութիւնը կը սկսէ բոլորովին այլ աշխարհի իր ուսուցիչներին, երբ կը տեսնեն, որ նրանք ինտելիգենտներ, խորհուրդները մի կողմ թողած՝ աշխատում են զարգացող հասարակութեան հետ կապելու գործի վրա: Իսկ քան, որ պատիւ կարող է բերել և ուսուցիչներին, և հասարակութեան...

Ինչ վերաբերում է ժողովրդական դասակարգութիւններ իրականացման, պէտք է տեսնել, որ տեղի բարձր ազգայնաբար ցիւրան համակարգով կը վերաբերվի այդ գործին: Կատարածաբար թոյլտուութիւն կը ստացվի ամենակարճ ժամանակամիջոցում: Անհրաժեշտ է միայն, որ տեղական ինտելիգենտ ոյժերը ժողովին և խորհրդակցին այդ մասին: Կարեւոր է նախորդ մշակել որդ պրոգրամ, վարել անհրաժեշտ բանակցութիւնները և առանց ժամանակ սպասելու, դիմել գործի, կենդանի գործին:

Հասարակութիւնը, որի անդամներից շատերի հետ ես տեղի եմ ունեցել խոսելու այդ մասին, ընդտեղ վերջայ ժողովրդական դասակարգութիւններ կազմակերպելու գործին: յուսով ենք, որ հասարակութիւնները մի կողմից և ուրախութեամբ կը մասնակցեն այդ նուիրական գործին՝ կանոնաւոր և սխառմատիկ կերպով յաճախելով դասակարգութիւններին:

Եւ եթէ դուք, շուշիններ, կամենում էք, որ առհասարակ ու զրպարտութիւններ, ինտելիգենտ և բազմաթիւները եթէ ոչ արմատականապէս, գոնէ մասամբ կենդանի ձեր միջոց, թողէք այնպիսի սրբած այդ արհեստը, և զգուշացե՛ք դիմեցէ՛ք գործի վրա, ինչպէս որդ պիտի լինի: Եւ այսպէս, որդ պիտի լինի: Ուսուցիչներ, ըստ և կենսաբան... Շուշին, 7 օգոստոսի

ՆՈՒՆԵՐԻ ԵՒ ԴԱՆՏԱՆԻ

Օգոստոսի 12-ին խորհրդային նշաններով հիւանդացի են և ուղարկվել բարակները: 1) Պէտկովսկայ փող. № 7 տանը ապրող Բեթվիան Զալովա իշխուրի (խուսբարուն): 2) Պարտապալովսկայ փող. Նուստափարով տանը նոր ինչպիսի՝ Դուշեթի գաւառի Կովկասի գիւղի բնակիչ Վա-

սիլի Նիկոլայովի Բեկաւորի, 30 տարեկան (բանուոր) հիւանդացիները բնակարանները անտանանված են:

12 օգոստոսի

Վ. օ. ր. և ժ. — Ներքին գործերի մինիստրի օգնական Լիկոզինը նախագահութիւն հետ միասին այցելեց գեմատվային հիւանդանոցը և խորհրդային բարակը: Ուրեմն գաւառում թուլանում է:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

Պ. և Ե. ր. և ժ. — Օրվայ ընթացքում մայրաքաղաքում հիւանդացի 66 հոգի, մեռան 19, առողջացան 66 և մնում են հիւանդանոցում: 690:

գիտ եղբարեանցը՝ իր հօր յիշատակին նուիրել է Մեծ-Վարդապետային եկեղ-ծի. զարգացող իրեր անձեռնմխելի գումար 2000 ռուբլի, որի տոկոսը պիտի գործարարի զարգացող կարիքների համար:

Հանգուցեալ Փաշո 2. Եղիգարեանցի զաւազի վրա պակս դնելու փոխարէն խրմ-բազարութիւն երէկ ստացաւ Դանիէլ Բերբ-ճեանից 25 ռուբլի՝ յօգուտ Օլթիի հայոց ծիսական զարգացի: Այդ գումարն այսօր պատ-տով փոխադրեցին Օլթիի յիշեալ զարգացի հոգաբարձութեան անունով:

Կարէթիայի կալուածատէրերի այն ինչիդրէն, որով նրանք խորհուրդներ էին հարցրել ամպագիր Թիգանթներ ձեռք բերելու և նրանց նպատակադարձար ձեռով գործադրելու մասին՝ Գիւրգոստեանական Ընկերութիւնը պատասխանել է, որ աչքի առաւ ունենալով այն բոլոր փորձերը, որ արել են գիտական հիմնարկութիւնները և գիւրգոստեանական Ընկերութիւնները իտա-լիայում և Աւստրալիայում, նա խորհուրդ չէ տալիս ձեռք բերել նրանցից, որովհետեւ կարկառաւոր ամպագիր ցրելը աշխուրհեան չէ հանդիպում յիշեալ Թիգանթներին մի-ջոցով: Այդպիսի Թիգանթներ այժմ գոր-ծադրվում են Կարէթիայում գտնվող կա-լուածներէ մէկում:

Երկուշաբթի, օգոստոսի 16 ին, Թիֆ-լիսի Արքիեպիսկոպոս Ընկերութեան ամա-րային շինութեան մէջ կը կայանայ օպե-րային երգիչ Արշակ Գոսաւանանի համերգը: Կայանա չը կայ, որ հասարակութիւնը ա-ռիթից կօտմի և ներկայ կը գտնվի հա-մերգին, որի աւելորդ անգամ ևս լսելու իր սիրելի արտիստի երգեցողութիւնը:

Քաղաքային Ալեքսանդրեան հիւան-դանոցի կառավարիչ բժ. Բաւաւանովը նու-րան գիտել է յայտնի պրօֆ. Երիկինի և ինչորի նրան՝ ուղարկելու «ՅՈՅ» պրէպա-րատը մի փոքր քանակութեամբ: Այդ դի-մուկն պրօֆ. Երիկին պատասխանել է, որ այժմ նա անկարող է կատարել նրա խնդիրը, բայց մի անոյց յետոյ հնարաւո-րութիւն կունենայ բաւարարելու նրա ցան-կութիւնը:

Օգոստոսի 16-ին, երկուշաբթի ժամը 7-ին տեղի է ունենալու ժողովրդական հա-մալսարանների Թիֆլիսի Ընկերութեան վարչութեան առաջին նիստը, ամառային արձակուրդներէ յետոյ, խորհրդակցելու Ընկերութեան ընթացիկ գործերի մասին:

Չուրալովի անուան ժողովրդական Տան վարչութիւնը՝ ցանկանալով պատուա-ստի ժողովրդին կուտարական միջոցներով կուտու վերջին ժամանակները Ռուսաստա-նում սատարի տարածված համաճարակ հի-ւանդութիւնների դէմ՝ վճարել է ծանօթաց-նել Թիֆլիսի հասարակութեանը այդօրի-նակ հիւանդութիւնների պատմութեան և նրանց դէմ գործադրվելու բուժիչ միջոց-ների հետ: Այդ նպատակով իւրաքանչիւր կրթակի ժողովը. Տանը տեղի կունենան դասախոսութիւններ՝ հայերին, ուսուցիչ, վրացերէն և թուրքերէն: Վաղը, առաւօ-տեան ժամը 11-ից, կը դասախոսէ վրացի-ներն լեզուով բժ. Վաքանգէն խորհրդային մա-սին:

Թիֆլիսի դուստրի ուսումն. յանձ-նաժողովի վերջին նիստում որոշված է միջ-նորգութիւն զարթեցնել դուստրի առջև

Եթէ պ. Քաղաքապետ հաստատէ Թե-րով Թէ Վեռնոյ հայ գիւղը՝ իր այդ շուրջակայաններով և իր թուրքիկ դա-սախոսութեամբ է ապրում, մինչ հրա-պարակով յետ կը վերցնենք մեր ասած-ները: Նայեցէ՛ք այդ ձևակերպութեան և հիա-ցե՛ք: Որքան նա նման է զազ փրկելու՝ պահանջին: Այնպէս է խօսքը յարմարեց-ված, որ իւր շուրջակայանները պէտք է ապանեն միմեզը հայ գիւղը: Սակայն դը-րանք շատ պարզամիտ խորհրդակցութիւ-ններ են, ոչինչ չառող, ոչ ոքի չը համոզող:

Մի տեղ մի արհեստանոց, միւս տեղ մի ուրիշը: Մի տեղ դասախոսութիւն, միւս տեղ փորձադաշտ, մի տեղ նպաստ, միւս տեղ կրեդիտ և գործակցութիւն: Մի տեղ զարգացող, միւս տեղ դասագիրք և բրոշուր-ներ: Մի տեղ ցուցադրանք, միւս տեղ կրթական ցոյցներ, և այլն և այլն:

Մէկ չէ գործելու եղանակը: Իւրաքան-չիւրը նրանցից վճարում է միայն մի մասը բազմաթիւ խնդիրների և բաւարարութիւն է տալիս ծով կարիքների միայն մի հա-տուածին:

Եւ այդ պատճառով բոլորովին ծիծաղելի են այն յաւակնութիւնները, որոնցով «ազգ փրկել» տնտեսները դիմում են կուտու-րական առաւելագիտութեան համար կատար-վող գործերից իւրաքանչիւրին՝ նրանց հա-ցեղին տառնանակի մեծ-մեծ պահանջներ ա-նելով:

Սուրհանդակ՝ Թերթը թոյլ է տալիս ի-րան ասել, որ պ. Քաղաքապետ այս կամ այն գիւղում մասնուն մասին դասախոսութիւններ կար-գալու կամ շուրջակայանները պահելու հա-մար անգամ դիմում է «ազգի» օժանդա-կութեանը:

Այդ անտեղի պատճառով բոլորովին ծիծաղելի է պատասխանները, որ մինչ մեր ամբողջ գոր-ծունէութեան ժամանակ դու ոչ մի դի-մում մասնուն մասին դասախոսութիւն չենք կարգադրել և որ այդպիսի պատճառներով մանր միայն ապացոյց է մատուց-բարոյա-կան, այլ և հրապարակախօսական մի տե-սակ այլապահան, որի գաղափարներ վաղուց

լիովին կենսաթոշակ նշանակել Միխայիլ-սիկ քաղաքային արհեստաւորաց զարգացի ուսուցիչ Գ. Մ. Քաթանեանին, իր 30-ա-մեայ անընդհատ աշխ ծառայութեան հա-մար ուսուցչական ասպարէզում:

Կովկասեան գլխաւոր իշխանութիւնը մերժել է Գորու քաղաքային լիազօրեալի խնդիրը՝ քաղաքի սահմաններում գտնվող բոլոր արքունապատկան հողերը Գորու քա-ղաքին յանձնելու համար:

Թիֆլիսի նահանգապետը թոյլատրել է Ռուսաստանի բարձրագոյն զարգացիների ու-սանողներին օգնող Կովկասեան ընկերու-թեան նախագահին՝ օգոստոսի 19-ին Կօլո-րում կազմակերպելու ուսանողական երկրորդ:

Օգոստոսի 12-ին, մատուցողապէս ե-րկուշաբթի ժամը 7 1/2-ին, Վախտանգովսկա-յա փողոցում, № 4 տան մօտ, վճ. ծառայ-Սէվանսկի նըրափողոցի № 2 տան ապ-րող Սիլվան քաղաքի բնակիչ Գեորգ Միխա-սովիչ Սիմոնիսին և Բորչալուի գաւառի Ռուրուտ գիւղացի կոչակար Ալեքսէյ Այ-սազեան Պետրոսները միջև, որ ապրում է Լազարովսկայա փողոցի № 48 տան մէջ: Վճ. փոխել է կուտ, որի ժամանակ ա-ռաջինը խոսանալով գանակով հարուածել է Պետրոսեանցին՝ վիրաւորելով աջ ձեռի վե-րին մասից: Եւրօթալիթը սիրային առաւու-ռին: Սեղադրեալը կայանաւորված է և խոստովանել է իր յանցանքը: Վիրաւոր-վածին ուղարկել են Միջաշէնեան հիւան-դանոցը: Բժշկի ասելով նրա կենսքին կտանալ է պատուում:

Օգոստոսի 12-ին, առ. ժ. 9-ի մօտե-րը, վերամիսովսկայա փողոցի վրա № 20 տանը, քաղաքից բացակայող բժ. Ռուրու-րաշեանի քնակարանում, հերթագաւ քա-ղաքագահը կալուստորել է Սէլեւանդը-ալի գաւառի Նարիշէնդ գիւղի բնակիչ Լազար Գաբրիէլեան Երեմիանցին՝ բժ. Ռուրաշեանի պատասխան, և պարզապէ-սպատել Ալաւկաւոր Եւրօթալիթը, 30 տարե-րը ոչ որդ պաշտօն ունի և ոչ էլ կայա-րան, այն միջոցին, երբ բժշկի պատասխա-րէ, հրաւիրելով իր բնակարանը Ալաւկաւոր Եւրօթալիթը, ուղղում էր վաճառել նրան Ռու-րաշեանից գործացած 5 հատ՝ 10 ր. ար-ժողութեամբ՝ գրեթէ:

Կրիտակ տուպիկում՝ Բակեթովի տա-նը ապրող Աննա Չերնեւսկիան ուսուցի-չանուն է տարել երկաթուղային երկազ-սեան զարգացող աշակերտ, 13 տարեկան, Կոնստանտին Կոնդրատիլին, յայտնելով որ վերջինս, իր բացակայութեան միջոցին, կտրելով ընակարանի պատուհանը՝ ներս է մտել և զորացել 5 ր. 95 հազարի արժողու-թեամբ գանա

